

Κογιανισκάτσι!

«Κοιτάζω και ξανακοιτάζω τη μικρή Σώπη στο εξώφυλλο του συναρπαστικού βιβλίου της «Ο χρόνος πάλι» (εκδ. Πατάκη). Το καλύτερό της; Το καλύτερο της χρονιάς; Έχει νόημα να μιλάμε για βιβλία με όρους τοπ-τεν; Δεν θα γράψω ευθέως για το βιβλίο της Σώπης Τριανταφύλλου. (Απλώς, μερικά από τα πράγματα που έμαθα παραισφρέουν εδώ κι εκεί. Απλώς, σας προτρέπω να κλειστείτε σπίτι ένα Σαββατοκύριακο και να το διαβάσετε, για να νιώσετε καλύτεροι άνθρωποι.) Θα γράψω μόνο για το

Σπίτι από φύλλα ΑΜΑΝΤΑ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

φωτογραφικό της πορτρέτο, στο μπαρόκ σαλόνι της μαμάς της, όταν η Σώπη ήταν τριών και φορούσε τούλινη στολή μπαλαρίνας. Η μελαγχολική γλυκύτητά της τα λέει όλα: «Οι γονείς μας δεν νοιάζονταν τόσο για την ευτυχία μας, όσο για την υπόληψή μας», γράφει, περιγράφοντας τα παιδικά της χρόνια με ήσυχη οργή.

«Αναρωπιέμαι φυσικά αν κάνουμε το ίδιο λάθος κι εμείς – χθεσινά παιδιά, σημερινόι γονείς. Στην κόρη μου διαβάζω αυτό τον καιρό ένα παλιό βιβλίο της βιβλιοθήκης μου, το παλιότερο ίσως, Τον «Μεγάλο περίπατο του Πίτερ» της Άλκης Ζέη (εκδ. Κέδρος). Ένα μυθιστόρημα που εμένα τουλάχιστον με τράβηξε με δύναμη έξω από τον εαυτό μου όταν ήμουν εννιά χρονών. Μα τι κάνω; Πατί το διαβάζω σε μια επί-

χρονη κάθε βράδυ, αντί για «καληνύχτα». Για την ευτυχία της ή για τη μελλοντική αναγνωστική της υπόληψη;

«Ζητάει να μάθει τι σημαίνει Κομμουνισμός, συμμαχικά στρατεύματα, «μολών λαβέ» και γιατί ο Πασούτερ, ο Γερμανός της Λέλας, μαστιγώνει τον σκύλο. Έχουμε μεγάλες παύσεις στην ανάγνωσή. Μια λέξη οδηγεί σε μια ιστορία και μερικές φορές, όταν τα πράγματα δυσκολεύουν («μαμά, γιατί μένουμε στο Βερολίνο, αφού οι Γερμανοί έκαναν τέτοια πράγματα στους Έλληνες;»), χαμογελώ κουρασμένα, με «μια θλίψη ελληνική, χαρακτηριστική των μετοίκων» όπως γράφει κάπου η Σώπη.

«Συνήθως θυμώνω με τα σημερινά παιδικά βιβλία, που έχουν έτοιμο εκπαιδευτικό παράρτημα με λεξιλόγιο και εξηγήσεις. Αλλά κάποια βράδια θα ήθελα να έρθει η νεράιδα του εκπαιδευτικού παραρτήματος και να με σώσει. Πλησιάζουν Χριστούγεννα κι οι ερωτήσεις πληθαίνουν. «Πατί ακόμη κι ο Χριστός θα πεθάνει; Μήπως ο παππούς του Τρίστου πολέμησε με τον παππού μου; Σίγουρα υπάρχει ο Αϊ-Βασίλης;» Σ' αυτό το τελευταίο ερώτημα με σώζει ακόμη η φράση από τον Πίτερ Παν: «Κάθε φορά που ένα παιδί λέει "δεν πιστεύω στις νεράιδες", μια νεράιδα πέφτει και πεθαίνει».

«Μόλις τελειώσουμε τον «Περίπατο», λέω ν' αρχίσουμε την «Τελευταία μαύρη γάτα» του Τριβιζά (εκδ. Ελληνικά Γράμματα). Νομίζω ότι θα της αρέσει αυτή η παραβολή για τις προλήψεις, την κακοδαιμονία και τον ρατσισμό. Θα της αρέσουν τα λεκτικά παιχνίδια (γιαταζήτουνται, αγατά-δεχτο ύφος, γατάθλιψη). Και το ειδύλλιο του ήρωα μαύρου γάτου με την Γκρατσιέλα, που τελικά τον εγκαταλείπει για έναν γάτο ράτσας, τον ωραίο Ρασμίνιο.

«Η εγκατάλειψη του γάτου μου θυμίζει ξαφνικά ένα άλλο απελπισμένο ειδύλλιο. Πάω και το ξετρυπώνω στη βιβλιοθήκη. Είναι ο «Αϊστράτιγος» του Θανάση Βαλτινίου (από τον «Εθισμό στη νικατίνη», εκδ. Μεταίχιμο). Στο υστερόγραφο του διηγήματος μαθαίνουμε πως «την κοπέλα που ο Στρατήγος αγαπούσε, ξαφνικά κι ανερώτητα, όπως γινόταν συχνά εκείνη την εποχή, αποφάσισαν οι δικοί της να τη δώσουν σε άλλο». Έτσι, ξαφνικά και ανερώτητα, περνάω κι εγώ στον κόσμο των ενθλικων. Χαίρομαι που μεγαλώσαμε επιτέλους και που κανείς δεν φοράει ούτε στη Σώπη ούτε σε μένα, με το έτσι θέλω, στολές μπαλέτου. Χαίρομαι που φέτος, αντί για «καλά Χριστούγεννα», μπορώ να ευχηθώ «Κογιανισκάτσι» – στη γλώσσα των Ηορί, γράφει κάπου η Τριανταφύλλου, σημαίνει «τυρωδής ζωή». Κογιανισκάτσι σε όλους, Κογιανισκάτσι!

